Lotizarea si Parcul Ioanid

De la grădina Breslea la Parcul Ioanid

Librarul si editorul George Ioanid a cumparat terenul in 1856 de la marele aga Pana Babeanul pentru 2100 de galbeni. Inainte zona fusese una din multele “gradini” din Bucuresti, cunoscuta sub numele de Gradina Breslea (1830-1869), mentionata ca atare si in “Ciocoii vechi si noi” unde este scris că locuitorii Bucureştiului din clasa de mijloc «deprinşi de mult timp cu viața orientală cea plină de lene şi poezie, vara se adunau la grădinile Breslea, Cişmigiu … Acolo fiecare … cap de familie îşi întindea masa şi împreună cu casnicii şi amicii, beau şi mâncau; apoi începeau a învârti hora strămoşească şi danțurile cele vesele…». Constantin Bacalbasa scria despre aceasta gradina in “Bucurescii de altadata”: “O gradina de margine de oras unde se faceau petrecerile, unde mergea lumea sa chefuiasca, unde se intalneau amorezatii si unde cantau printre tufisuri lautarii”.

Dupa ce Ioanid devine proprietarul gradinii si o transforma, un jurnalist francez descria zona în „Journal de Bucarest” astfel: „Nu departe de Palatul Regal, la doi paşi de străzile cele mai frecventate din Bucureşti se întinde un vast domeniu care într-o altă țară ar valora milioane şi care chiar aici are o mare valoare. Pe el se află o locuință încântătoare, într-un stil original, în genul celui elvețian, apoi o imensă grădină sau mai de grabă un parc plin de pomi exotici şi indigeni, o viță de vie magnifică, un parter ce conține florile cele mai rare şi mai frumoase, o grădină plină de legume bine cultivată. Toate apartin dlui G. Ioanid, un simplu librar, ce a dobândit toată această proprietate cu prețul muncii sale.”

Parcul Ioanid

Tot pe la 1900 se deschide o altă grădină superbă în Bucureşti. Este vorba despre parcul Ioanid. Povestea lui începe, totuşi, undeva pe la 1856, când terenul este cumpărat de la marele agă Pană Bibeanul de către librarul George Ioanid. Înainate să devină un teren „cu potențial", zona nu fusese decât un maidan, iar mai târziu un spațiu împărțit de meşteşugari şi negustori. Scriitorul Nicolae Filimon aminteşte de această grădină şi o descrie drept locul unde se adună cei „deprinşi cu viața orientală, cea plină de lene şi poezie". Pasiunea librarului pentru natură transformă această grădină într-un loc plin cu pomi exotici, viță de vie, flori rare şi legume bine cultivate.

Pe la 1909 nu mai este însă vorba despre o simplă pasiune pentru grădini. Ioanid librarul aduce arhitecți care amenajează parcul în paralel cu vilele din zonă. „Este gândit ca o gradină publică şi e realizat în stilul anglo-chinez. Elementele de peisaj seamană celor din parcurile occidentale. Apar pavilioane, e amenajat un lac şi mici piațete", scrie Cristina Woinaroski în cartea sa numită „Lotizarea şi parcul Ioanid. Aceeaşi autoare remarcă faptul că, în ziua de astăzi, parcul nu mai are mult de-a

face cu proiectul de la 1900. „Multe detalii au fost simplificate, altele chiar pierdute", menționează Woinaroski.

Primele lucrari de sistematizare

Primele lucrari de sistematizare a zonei au avut loc in 1872, cand Primaria a incheiat un contract cu Anton Westelly pentru amenajarea unei gradini pe maidanul Icoanei. Aceasta lucrare a fost terminata in anul 1875 prin desecarea baltii Bucurestoaiei. Procesul de sistematizare a zonei a fost grabit de construirea Scolii Centrale de fete in 1889-1891, opera a arhitectului Ion Mincu.

Parcul Ioanid a fost infiintat intre anii 1909-1910, cand Primaria orasului Bucuresti a inceput in zona o serie de lucrari de urbanism cunoscute sub numele de "Iotizarea Ioanid", ceea ce a dus la aparitia unui cartier de vile dispuse in jurul actualului parc. Impartirea terenului, care candva a fost o mlastina, apoi a intrat in posesia librarului Gheorghe Ioanid, s-a facut astfel incat fiecare casa construita sa aiba o vedere directa la parc. Ideea de a realiza un cartier de vile in jurul unui parc public era destul de stranie pentru urbanismul romanesc din acea vreme.

La baza Iotizarii si parcului Ioanid, au stat 2 idei

- Iotizarea rezidentiala cu vile ce inconjoara un parc public;

- enumerarea unor modele occidentale de tip urban care nu-si gasesc echivalent in urbanismul romanesc de atunci.

Punctul de plecare l-a constituit procesul verbal incheiat in anul 1909, odata cu achizitionarea terenului de la mostenitorii lui George Ioanid:

“Sistemul admis de noi de a avea un parc in interior inconjurat de vile se intrebuinteaza in orasele modern…, ca avand avantagii mari din punct de vedere al infrumusetarii oraselor si al hygienei.”

Modelele dupa care s-au inspirat au fost: Russel Square Park din Londra, Parc Monceau, Paris, Carlo Felice din Torino, Genthier, Berlin, etc.

Lotizarea si parcul Ioanid nu se incadreaza in fenomenul de exploatare imobiliara, toti banii recuperati din vanzarea loturilor au fost folositi pentru amenajarea parcului. Vanzarea loturilor s-a facut prin licitatie.

Profilul utilizatorului

Pana in 1910, in zona fostei livezi Ioanid, care se afla intre Strazile Polona, Dumbrava Rosie, Aurel Vlaicu si Bulevardul Dacia, s-a construit un ansamblu rezidential, format din 25 de locuinte luxoase. Cei interesati sa cumpere in aceasta zona erau doctori, avocati, oameni politici sau membri ai vechilor familii boieresti romanesti. Apar nume ca: Adina Costinescu, sotia liderului liberal Emil Costinescu, Elena Sturdza-Scheianu, Simona Lahovary, familia Olanescu, Matei Bals si Zoe Manu, Vintila Bratianu. Primarul in timpul caruia s-a realizat lotizarea Ioanid este Vintila Bratianu, fiul lui Ion Bratianu si fratele lui Ion I.C. Bratianu. El insusi isi va cumpara un lot, pe care va construi o frumoasa casa in stil neoromanesc.

Stiluri arhitecturale

Din punct de vedere stilistic, majoritatea vilelor construite in aceasta zona in a doua parte a sec XIX si prima jumatate a secolul XX sunt ori in stilul national romanesc, ori in stilul eclectic, la moda in Europa in acea vreme, academiste sau romantice. Parcul a fost inspirat de arhitectura romantica, in maniera gradinilor anglo-chineze, cu pavilioane, lac, mici piatete etc., dar arhitectul-autor este necunoscut. Vilele au fost realizate de arhitecti cunoscuti precum Petre Antonescu, Ion Berindei, Grigore Cerchez, Ernest Doneaud, Ion Mincu, Paul Smarandescu etc.

Parcelele 6,15,21,23,25 sunt parcelele a caror locuinte sunt in stil neoromanesc, cele de pe loturile 2,7,8 sunt eclectice cu elemente neoromanesti, iar restul vilelor sunt constituite in stil eclectic.

Proiectul lotizarii fusese incredintat arhitectului Ion Mincu, care concepe acest cartier ca pe o „cetate romaneasca, o cetate de sine statatoare cu tot ce-i trebuie ei si cu o gradina mare la mijloc in care sa fie introduse unele traditii romanesti”.

Pentru acest proiect se propune:

- delimitarea unei parcele in forma patrulatera, inconjurata de 4 strazi: str Polona, Dumbrava Rosie, Aurel Vlaicu, b-dul Dacia;
- impartirea terenului in 25 de parcele, aproximativ echivalente;
- crearea unui parc public in centrul marii parcele;

- crearea de pe fiecare strada care margineste parcela, a unei alei pietonale care sa lege parcul/gradina publica de aceste artere;

- Reprezentarea grafica a constructiilor pe fiecare parcela, se propun case cuplate, retrase de la strada, pastrand un anumit aliniament.

Arhitecti

Imobilele sunt operele celor mai importanti arhitecti ai epocii Petre Antonescu, Ion D. Berindey, Ion I. Berindey, Grigore Cerchez, E. Doneaud, O. Mausgh, Paul Smarandescu, Dimitrie Harjeu, Jean Monda, Tiberiu Niga si Horia Creanga astfel incat intreg ansamblul poate fi considerat un muzeu in aer liber. Dintre acesti arhitecti, Ion D. Berindey a fost cel mai prolific, avand patru cladiri construite in zona.

Regulament de constructie

Se stabilea respectarea obligatorie a retragerii fata de vecin, specificandu-se asezarea cladirii fata de fiecare strada: 5m fata de Dumbrava Rosie, 4m fata de b-dul Dacia, fara retrageri pe Aurel Vlaicu, iar asezarea posterioara fata de gradina publica sa fie de minim 2m si fata de limitele laterale, 2,5m.

Parcelarul este unul regulat, cu vechime, forma parcelei este una dreptunghiulara, respectand modelul generic cu adancimea egala cu dublul deschiderii, locuintele sunt izolate pe parcele, cu deschiderea de 12m. Inaltimea variaza intre 7-14m.

Proiectul „Blocul de Vile şi Grădina Publică Ioanid” a avut încă de la început o lotizare stabilită, un regulament de licitatie a terenurilor si un regulament de constructie a vilelor. Planul parcelarii contine multe detalii urbanistice, iar in parc urma sa fie amenajat un lac, un chiosc si alei, iar pe alocuri inserate stanci intr-o maniera decorativa. Regulamentul de licitatie al parcelelor era alcatuit din 12 articole si stabilea exact modul in care se vindea parcela si care erau obligatiile noilor proprietari. Regulamentul de constructie continea sapte articole prin care se stabilea exact: retragerile fata de vecinatati, inaltimea maxima la cornisa, stilul cladirilor si amenajarea curtilor lor interioare. Acesta este motivul omogenitatii acestui complex rezidential.

Ingradirile si spatiul liber

Ingradirile sunt din garduri transparente de 1,8m inaltime, realizate din grilaje de fier forjat pe soclu de zodarie atat catre strada, cat si catre gradina publica. Pe lateral,

gardurile sunt realizate din fier forjat, pe lungimea de 4-5m, iar restul din zidarie cu o inaltime de 2m.

Parcelele trebuiau sa aiba o gradina cu flori catre strada si o gradina cu pomi fructiferi spre parc.In prezent, spatiul liber este folosit pentru depozitarea deseurilor, spatii de parcare, in fata vilelor s-a pavat deoarece majoritatea au devenit institutii, gradinite.

Zona protejata

Zona parcurilor Ioanid si Icoanei reflecta parfumul perioadei belle epoque in Bucuresti. Conform legislatiei monumentelor de arhitectura, nu numai o casa este considerata monument, ci intreaga zona fiind apreciata ca fiind "tesut rezidential traditional tipic - unicat, cu un fond construit de valoare arhitecturala ridicata. Gradul de protectie este maxim - se protejeaza valorile arhitectural-urbanistice, istorice si de mediu natural in ansamblul lor: trama stradala, fondul construit, caracterul si valoarea urbanistica; sunt permise interventii care conserva si potenteaza valorile existente".

Atmosfera

Parcul Ioanid este un colt al orasului in care poti intra cu usurinta intr-o atmosfera de epoca, insa pe Strada Dumbrava Rosie, consulatul ambasadele Iordaniei, Austriei au interzis fotografierea si nu este recomandat nici sa zabovesti privind arhitectura pentru a nu trezi suspiciuni, oricum paznicii te iau la zor. Acelasi lucru este valabil pentru Bulevardul Dacia, in cazul Ambasadei Belgiei si Strada Polona.